

Bergvesenet rapport nr 7242	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering	Gradering
Kommer fra ..arkiv Grong Gruber AS	Ekstern rapport nr	Oversendt fra Grong Gruber a.s.	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Huddingsvassdraget. Tiltak mot forurensning av flotasjonsavgang og gruvevann fra Grong Gruber A/S. Nytte kostnadsanalyse.				
Forfatter Vekterli Johan Ole		Dato År 18.07 1980	Bedrift (Oppdragsgiver og/eller oppdragstaker) Grong Gruber AS	
Kommune Røyrvik	Fylke Nord-Trøndelag	Bergdistrikt	1: 50 000 kartblad 19241	1: 250 000 kartblad Grong
Fagområde Vannundersøkelser.		Dokument type	Forekomster (forekomst, gruvefelt, undersøkelsesfelt) Grongfeltet Jomaforkomsten	
Råstoffgruppe Malm/metall		Råstofftype Cu, Zn		

Sammendrag, innholdsfortegnelse eller innholdsbeskrivelse

Brev fra Røyrvik kommune til miljøverndept. Utgangspunktet er et møte i Røyrvik mellom kommunen og representanter fra MD, SFT, Grunneierne, Fylkeskommunen. Under møte ble det bedt om at det fra lokalt hold kom synspkt. på hvilke tiltak med økonomiske vurderinger som måtte gjøres for å begrense utslippet fra Grong gruber A/S.

Kommunen har satt opp 5 diskusjonspunkt:

1. Verdien av fisket
2. Betydningen for lokalsamfunn og bosetting
3. "Husvika naturreservat"
4. Utslipp - i forhold til miljøvernpolitikk generelt
5. Strsamfunnets krav om tilgjengelig attraktiv natur i rekreasjons- og trivselssammenheng.

RØYRVIK KOMMUNE

7894 LIMINGEN

Limingen, 24. juli 1980

25 JUL 1980

47917

Grong Gruber A/S

7894 LIMINGEN

Etter de samtalene man hadde, den 10. juli d.å. angående den nytte- kostnadsanalysen som skal utføres i forbindelse med spørsmålet om tiltak for å begrense foruresningen av Huddingsvassdraget, har Røyrvik kommune overfor saksbehandleren skriftlig pekt på de momenter man mener er viktige ved en verdsetting av vassdraget.

./.. Uttalelsen følger vedlagt til orientering.

Bilagene til uttalelsen kan ettersendes dersom dette har interesse.

Med hilsen

Johan Vekterli
Johan Vekterli

RØYRVIK KOMMUNE

7894 LIMINGEN

ORDFØREREN

Konsulent Sanderud,
Avd. for forurensningssaker,
Miljøverndepartementet,
Postboks 8013,
OSLO 1.

Huddingsvassdraget.

Tiltak mot forurensning av flotasjonsavgang og gruvevann fra
Grong Gruber A/S.

Nytte - kostnadsanalyse.

Under møtet den 10. juli d.å. mellom representanter fra forurensningsavdelingen i Miljøverndepartementet, S.F.T., grunneierne, fylkeskommunen og kommunen, ble det avtalt at man fra lokalt hold skriftlig skulle komme med opplysninger og synspunkter man mente burde tillegges vekt under arbeidet med den aktuelle økonomiske analysen som skal utføres i forbindelse med spørsmålet om det skal pålegges tiltak eller ikke for å begrense skadevirkningene av utslippet fra Grong Gruber A/S på nedenforliggende vassdrag. Røyrvik kommune vil med dette gjenta og understreke de momenter man på møtet framholdt som viktige når det skal vurderes hvilke investeringer i vernetiltak for Huddingsvassdraget som kan forsvares ut fra økonomiske kriterier.

I utgangspunktet vil mange som bor i det aktuelle lokalsamfunnet hevde at en så betydelig naturherlighet, som det Huddingsvassdraget representerer, knapt kan verdsettes i penger. Dette er en naturlig reaksjon ut fra den praktiske og følelsesmessige tilknytning befolkningen har til vassdraget.

En viss forurensning måtte kunne forventes ved denne formen for utvinning av Joma-forekomsten, og fra lokalt hold har man vært innforstått med at østre Huddingsvatn ville være totalødelagt som fiskevatn i hele driftsperioden og kanskje også i lengre tid etter at virksomheten ved gruveanlegget var slutt.

RØYRVIK KOMMUNE

7894 LIMINGEN

Derimot har man, helt fra første stund det kom på tale å lagre svovelkisen i innsjøen, ansett det som uaksetabelt at utslippet fra Grong Gruber A/S skulle påføre vestre Huddingsvatn og vassdraget videre nedover merkbare skader uten at det ble satt i verk tiltak for å motvirke en slik utvikling.

I dag synes det klart at hele vassdraget fram til "Terskelen" i Vekteren er umiddelbart truet av en alvorlig forurensning som allerede har medført store skader på fiskebestanden.

Hvorvidt det kan skje en påvirkning av miljøet i ytre del av Vekteren og videre nedover mot Limingen ved Røyrvik sentrum, er vanskelig å forutsi, men kan ikke utelukkes. Det er iallfall slått fast at vannmassene i ytre del av Vekteren er mer ømfintlig for denne type forurensning enn Huddingsvassdraget som er svært kalkholdig.

Skal man trekke fram momenter i forbindelse med en vurdering av vassdragets verdi, er det naturlig å komme inn på følgende områder:

1. Verdien av fisket.
2. Betydning for lokalsamfunn og bosetting.
3. "Husvika naturreservat". Verneverdig våtmarksområde.
4. Utslippet fra Grong Gruber A/S sett i forhold til naturvernpolitikken generelt.
5. Storsamfunnets krav om tilgjengelig attraktiv natur i rekreasjons- og trivselssammenheng.

1. Verdien av fisket.

Huddingsvatn og pedenforliggende vassdrag har hatt noe av det sikreste og mest attraktive fisket i distriktet. Dette gjelder i både nærings- og fritidsfiskesammenheng. Arealet med vannflate i de aktuelle sjøene går fram av vedlagte tabell over forskjellige data i tilknytning til vassdraget.

Størrelsen av en teoretisk beregnet produksjon i vannene er avhengig av hvilken produksjonsfaktor man bruker. Etter fiskeribiologiske undersøkelser i Huddingsvatn før gruvedriften startet opp, ble det antydnet en produksjon på 6 kg pr. ha pr. år.

RØYRVIK KOMMUNE

7894 LIMINGEN

Betydningen av fisket for den enkelte oppsitter omfatter to områder:

1. Næringsfiske til eget bruk og salg.
2. Utleie av fritidsfiske i en eller annen form.

Næringsfisket i vassdraget har vært betydelig, men kunne teoretisk vært drevet atskillig hardere før man hadde nådd grensen for produksjonsevnen i vannene. Fritidsfisket har også vært viktig. Dette har langt mer tøyelige grenser for utnyttelse, og vil ha spesielt stor økonomisk verdi ved at grunneiere og andre kan få inntekter ved utleie av fiske, hytter, rom og båter til tilreisende. Andre servicenæringer i lokalsamfunnet vil også nyte godt av denne turisttrafikken. Et attraktivt fiske vil også være avgjørende for verdien på tomter og bygninger for fritidsbebyggelsen langs vassdraget.

Det foreligger få notater blant grunneierne som kan gi en nøyaktig kvantifisering av fiskets betydning enten det gjelder antall kg fisk eller i forbindelse med utleie. Det er forsøkt å antyde sannsynlige tall i vedlagte oppstilling basert på det man antar har vært vanlig de senere år.

Huddingsvatn og Vekteren har hatt et svært godt renommé som sportsfiskevann gjennom alle år etter at distriktet ble lettere tilgjengelig for tilreisende ved utbygging av vegnettet. Men når man skal verdsette fritidsfisket, skal man likevel være klar over at utnyttelsen av fisket i forbindelse med turisme langt fra var særlig utviklet ennå på slutten av 60-tallet da driften av kiskeforekomsten skulle starte opp. Man hadde bl.a. ikke hatt mellomriksvegforbindelsen over fra Huddingsdalen til Sverige mer enn noen få år på den tid.

Etter 1970 har en utvikling av fritidsfiske og turistnæring, iallfall i øvre del av vassdraget, vært fullstendig uaktuell på grunn av den usikkerhet utslippet skapte for framtida.

Ved en forurensning av vassdraget må det antas å være riktig å betrakte vannene som totalskadd som fiskevann i det øyeblikk fiskebestanden er redusert så mye at det er uinteressant å forsøke å fange fisken enten det er i form av næringsfiske eller fritidsfiske. Det er denne situasjonen som begynner å gjøre seg gjeldende for hele Huddingsvatn i dag.

RØYRVIK KOMMUNE

3894 LIMINGEN

Ut fra det som her er nevnt bør man ved en økonomisk verdsetting av fisket i den aktuelle analysen legge hovedvekten på den teoretisk mulige utnyttelse man kunne hatt ved en skikkelig utbygging av turistnæringen langs vassdraget og et begrenset næringsfiske.

Det bør også være riktig å bruke lang kapitaliseringstid for beregnede årlige avkastninger ettersom man må regne med at vassdraget vil være ute av produksjon forholdsvis lenge etter at gruvedrifta er slutt.

Et par andre momenter skal også nevnes i tilknytning til fisket i vassdraget. Huddingselva er eneste gyteelv for aure i Vekteren. Skadene for hele vatnet blir med andre ord betydelige selv om det skulle vise seg at utslippet i seg selv ikke påvirker ytre del av sjøen.

Det pågår for tiden et prosjekt i distriktet for å få undersøkt hvilke muligheter man har for en bedre utnyttelse av de ferskvannsfiskressursene som er i sjøene. Dette kan føre til en verdiøkning på ressursene i forhold til i dag. Det blir i den forbindelse også utført forsøk med oppføring av villfisk i fôringsnøter. Dette pågår bl.a. i indre del av Vekteren. En svært aktuell plass for et slikt anlegg vil være utenfor kraftstasjonen i Røyrvik sentrum. Blir vatnet nevneverdig forurenset, må man anta at denne formen for oppdrett blir lite aktuell i den del av vassdraget. En oppstilling over det sannsynlige økonomiske resultat ved slikt oppdrett ble utdelt på møtet den 10. juli.

2. Betydning for lokalsamfunn og bosetting.

Røyrvik er den mest utpregede fjellkommunen i Nord-Trøndelag. Den har et flatemål på litt over 1600 km² og 700 innbyggere. Bosettingen er svært spredt bortsett fra i Røyrvik sentrum, og den ligger først og fremst langs strendene rundt innsjøene.

Vassdragene og innlandsfisket har til alle tider spilt en vesentlig rolle næringsmessig og vært avgjørende ved valg av boplasser. En større ødeleggelse av det mest sentrale vassdraget i kommunen vil, foruten at det reduserer det økonomiske grunnlaget i en del næringer også i sin tur kunne påvirke bosettingen. Faren for dette vil være spesielt stor på det tidspunktet gruvedrifta opphører. Mange av dem

RØYRVIK KOMMUNE

7894 LIMINGEN

som i dag bor i kommunen, blir her nettopp på grunn av det naturen i området har å by på.

Utkantstrøk som Røyrvik vil på mange felt være marginalområder, og det er visse terskelverdier for hvor langt ned bosettingen kan komme før det begynner å by på problemer å opprettholde de mest nødvendige servicefunksjoner i lokalsamfunnet. Alle naturherligheter, som er med på å gjøre kommunen til et attraktivt bosted, må derfor bevares så langt det er mulig og verdsettes meget høgt.

Dersom gjennomsnittlig botid i kommunen reduseres på grunn av at naturtilbudet forringes, medfører dette mindre stabilitet og effektivitet blant ansatte både i Grong Gruber, kommuneadministrasjonen og ellers. Det tar alltid noe tid å sette seg inn i et nytt arbeid. Også disse kostnadene må medregnes.

Ødelegges det sentrale vassdraget og dermed dets gode renommé blant fiskeriinteresserte tilreisende, kan man utvilsomt regne med ringvirkninger ved at det blant turister også blir mindre interesse for fiskemulighetene i resten av kommunen.

3. "Husvika naturreservat". Verneverdig våtmarksområde.

Nedre del av Huddingselva, noe av indre del av Vekteren og området omkring, er i den listen Miljøverndepartementet sendte ut i 1978 utpekt som et verneverdig våtmarksområde. Dette ikke minst på grunn av den store bestand og artsrikdom man har av sjø- og vade-
./.. fugl i området. Arealet som er tenkt fredet går fram av vedlagte kartskisse.

Området er med i utkastet til verneplan for våtmarker i Nord-Trøndelag som er oversendt Miljøverndepartementet til vurdering og godkjenning. Kopi vedlegges av brev til berørte grunneiere fra
./.. Fylkesmannen.

Når dette vann- og myrarealet av fagfolk betraktes som verneverdig, skulle man anta at det fra samfunnets side burde være forsvarlig å investere en del for å bevare hovedvassdraget gjennom området.

4. Utslippet fra Grong Gruber A/S sett i forhold til miljøvern- politikken generelt.

I de senere år har det vært bred enighet om at det skal føres en forholdsvis restriktiv politikk i retning av å forsøke å bevare

RØYRVIK KOMMUNE

7894 LIMINGEN

natur og fornybare ressurser i landet vårt. Forvissningen om at denne holdningen ville dominere i framtiden, var kanskje den viktigste årsaken til at man fra lokalt hold fant å kunne gi sin tilslutning da søknaden om denne formen for utslipp forelå fra A/S Joma Bergverk i 1969. Tillater man derimot i dag at utslippet får medføre større skader enn forutsatt uten at det satses på mottiltak, vil dette møte liten forståelse blant lokalbefolkningen. Mange vil nok også se en inkonsekvens i dette at samtidig med at store utslipp tillates, er det svært restriktive regler for utslipp fra gårdsbruk, spredt bebyggelse o.l.

5. Storsamfunnets krav om tilgjengelig attraktiv natur i rekreasjons- og trivselssammenheng.

Utviklingen i samfunnet i etterkrigstiden har ført til at man stadig har satt større verdi på det naturen har å by på i rekreasjons- og trivselssammenheng.

På dette området vil utmarka ha betydning for både fastboende og tilreisende.

Et rent og fiskerikt vassdrag i tiltalende omgivelser, som attpåtil er lett tilgjengelig, bør verdsettes høgt.

Storsamfunnet presser stadig på for at allmennheten skal få større mulighet til å dra nytte av utmarksherlighetene. Ødelegges det mest attraktive i et lett tilgjengelig vassdrag, må dette kompenseres med nye områder som er vanskeligere å nå. Dette vil også ha sin pris for samfunnet.

Johan Vekterli
Johan Vekterli

Vedlegg:

Kartkopi over vassdraget

Oversikt over bosetting, fiske m.m.

Dokumenter angående "Husvika-naturreservat"

Betraktning fra formannen i fjellstyret.